

בטל דין הנזירות, אין מביאין קרבן על חצי נזירות.

ואי אמרת — מפר למתענה ואין מפר לשאין מתענה, כדעת רבי יוחנן לעיל.

דלמא מיין, דאית לה צערא במניעה לשתות 19-ב ממנו, **הפר לה,** כיון שהמניעה משתיית יין היא ענוי נפש, יכול הוא להפר לה.

אך **מטומאת מת, דלית לה צערא** בהמנעת מטומאה, **לא הפר לה.** כיון שאין לה ענוי במה שאינה יכולה להטמא למתים, אין הבעל יכול להפר לה את האיסור ליטמא.

וממילא אינו נחשב לחצאין, שהרי היא חייבת להשלים את כל ימי נזירותה בטהרה, וצריכה להביא את כל הקרבנות של נזיר, ואמאי מביאה רק חטאת העוף? (39)

אלא, בהכרח, מתוך שמפר למתענה, מפר לשאין מתענה. ולכן יכול הבעל להפר לה גם את האיסור להטמא למתים. (40)

וחטאת העוף דמתיא, ומה שהקשינו דאם כן מדוע צריכה להביא חטאת העוף, הרי בטלה הנזירות.

משום דחטאת על הספק. כיון שמצינו שחטאת העוף הוא קרבן קל, ולכך יולדת שהפילה ואין יודעת אם הפילה נפל או רוח, מביאה קרבן חטאת העוף על הספק, וכיון שמצינו קולא בקחטאת העוף שבא על הספק, לכך באה גם על חצי נזירות.

ופריך על רבי יוחנן:

איתיביה שנינו בברייתא —

האשה שנדרה בנזיר ונטמאת —

ואחר כך הפר לה בעלה ובטלו כל דיני הנזירות.

מביאה חטאת העוף —

ואין מביאה עולת העוף דכיון דמכאן ואילך

39. על פי הר"ן, אולם התוס' והרא"ש פרשו דהוכחת הגמרא מלשון הברייתא, דמשמע דאם נטמאת אחר ההפרה אינה מביאה אפילו חטאת העוף, ואי נימא דאינו מפר לשאינו מתענה אמאי מותרת ליטמא למתים, וצ"ב מדוע מיאנו הראשונים בפירוש הר"ן, ואפשר לומר שהרא"ש סובר שאף לגבי דין נזירות טומאה נאמר הדין של אין קרבן לחצאין, ולכך אינו חייב בשאר הקרבנות, אולם עדיין צ"ב שהרי הרא"ש והתוס' כתבו דלגבי דין טומאה אין חסרון של "חצאין" ומדוע לגבי דין הקרבן אנו מחשיבין את הטומאה לחצאין, וצ"ע.

40. והקשו הר"ן מדוע הגמרא לא מתרצת כמו

הגרי"ז בהל' נזירות.

אמרי לתרץ —

טומאת מת — נמי אית לה צערא, שיש לה צער במה שאינה יכולה להטמא למתים, ומשום —

דכתיב "והחי יתן אל לבו".

ותניא : היה רבי מאיר אומר: מאי דכתיב, מה היא משמעות הכתוב "והחי יתן אל לבו"? —

דיספוד מי שמספיד אחרים, הרי כשהוא ימות —

יספרון ליה, אחרים יספידו אותו.

דיבכוך, מי שבוכה על מיתת אנשים אחרים, כשימות —

יבכוך ליה, אחרים יבכו עליו.

דיקבר מי שקובר אחרים, כשימות —

יקברוניה, אחרים יקברו אותו.

וכיון שאם היא לא תלך לבית האבל, ולא תבכה, ולא תתעסק בקבורה, לא יהא מי שיעשה לה כן, לכך זה נחשב לענוי נפש.

מתניתין:

אשה שנדרה, ואמרה: קונם שאני נהנה לבריות [אסרה על עצמה מליהנות

מהבריות], אינו יכול להפר כיון שאין זה ענוי נפש,⁽¹⁾

ויכולה היא ליהנות בלקט, שכחה, ובפאה, שהינם הפקר לעניים, ואין זה נחשב הנאה מבעל השדה.

אם אדם נדר ואמר: קונם כהנים ולוים נהנים לי [אסר על כהנים ולוים ליהנות ממנו], יטלו ממנו בעל כרחו את תרומותיו ומעשרותיו.

ואם נדר ואמר: קונם כהנים אלו, ולוים אלו, נהנים לי [אסר על כהנים ולוים מסוימים ליהנות ממנו], אין הכהנים או הלויים הללו רשאים ליהנות מתרומותיו ומעשרותיו, אלא יטלו כהנים אחרים:

גמרא:

מבואר במשנה שכאשר אשה נודרת שלא תיהנה מהבריות אין זה נדר ענוי נפש.

אלמא הטעם הוא משום שאפשר דמתזנה מדיליה [שיכולה היא להיות ניזונה מבעלה].

מכלל זה אתה למד דבעל — לאו בכלל "בריות" הוא. ולכן אין במשמעות הנדר שלא תיהנה מבעלה.

אימא סיפא — ומקשינן מסיפא דמתניתין, ששינונו בה:

יכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה. ומוכח שהיא יכולה לאכול רק מלקט שכחה ופאה.

זה נחשב דברים שבינו לבינה או לא. ואף בפירוש המשניות להרמב"ם כתב שאמנם משנה זו היא לפי רבי יוסי, אבל אף לפי רבנן אין זה ענוי נפש אלא דברים שבינו לבינה.

1. זהו לפי רבי יוסי שסובר שאין זה ענוי נפש אבל לפי רבנן הוא יכול להפר משום שזה ענוי נפש כמו שאומר שמואל לעיל בדף פב א. אך כבר הבאנו לעיל מחלוקת ראשונים האם

אבל מדבעל — לא אכלה. (2)

כי אם יכולה היא לאכול אף מבעלה, הרי היא איננה עניה, ואין לה זכות לאכול מלקט שכחה ופאה.

אלמא, בעל — בכלל "בריות" הוא.

ומשמעות הנדר היא שלא תיהנה משום בריה ואף מבעלה.

ונמצא שדברי המשנה ברישא ובסיפא סותרים.

ומתריצין:

אמר עילא: לעולם בעל, לאו בכלל בריות הוא.

וכך הוא ביאור דברי המשנה: ישנם שתי סיבות לכך שאין הנדר הזה נחשב נדר ענוי נפש.

האחד, משום שבעלה יכול לפרנסה.

ועוד, אפילו אם בעלה עני ואינו יכול לפרנסה, בכל זאת אין יכול להפר, מפני שיכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה.

רבא אמר: לעולם, בעל — בכלל בריות הוא.

וכך הוא ביאור דברי המשנה:

הסיפא היא המשך והסבר לדברי הרישא, ומזה טעם של הרישא — קאמר התנא בסיפא.

מה טעם אין יכול להפר? — מפני שיכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה. ולכן אין זה נדר ענוי נפש, ולא משום שיכולה להנות מבעלה, כיון שמשמעות הנדר הוא שלא תיהנה אף מבעלה.

רב נחמן אמר: לעולם, בעל לאו בכלל בריות הוא.

והכי קתני בסיפא: אם נתגרשה, שאז אף בעלה חוזר להיות נכלל בכלל שאר הבריות, ואסור לה ליהנות ממנו, יכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה.

איתיביה רבא לרב נחמן:

וכי בעל לאו בכלל בריות הוא?

והתנן: נטולה אני מן היהודים — אם אסרה על עצמה תשמיש המיטה מכל היהודים, (3) יפר הבעל את חלקו, ותהא משמשתו, ותהא נטולה מן שאר היהודים. כיון שההפרה של הבעל אינה חלה אלא על מה שאסרה עצמה עליו, אבל כמה שאסרה עצמה מאחרים, אינו יכול להפר.

ואי אמרת, בעל לאו בכלל בריות הוא, מדוע

3. התוספות (צ ב) מקשים, איך היא יכולה לאסור את עצמה על כל היהודים? הלא היא אסורה עליהם כבר באיסור אשת איש ואין איסור חל על איסור? ומתריצים התוספות שזהו איסור כולל, כיון שכללה את הבעל בתוך כולם, והבעל הרי הוא

2. ויש להקשות, הרי הלקט שכחה ופאה שהיא לוקטת שייך לבעלה, ונמצא שהיא נהנית מבעלה. וצריך לומר שבאופן זה לא תקנו רבנן שמציאתה לבעלה, וכמו כן אפשר לומר שכיון שהבעל עשיר אז אין לו יכולת זכיה בלקט שכחה ופאה ואינו זוכה בוה. [קרן אורה]